

Ҳадид сураси, 12-16

05:00 / 23.01.2017 5069

12. Мўмин ва мўминаларни уларнинг олдиларида ва ўнг тарафларида нурлари ҳаракат қилаётган ҳолда кўрган кунингда, Сизларга бугунги куннинг хушхабари, дарахтлари остидан сувлари оқиб турган жаннатлардир. У жойда абадий қолажаксиз. Бу эса, айнан улкан ютуқдир (дейилур).

Қиёмат кунида сирот кўпригига яқинлашганда атроф қоронғу зулмат бўлиб қолар, лекин бу дунёда қилган амалларига қараб мўмин ва мўминаларга нур ато қилинар экан.

«Мўмин ва мўминаларни уларнинг олдиларида ва ўнг тарафларида нурлари ҳаракат қилаётган ҳолда кўрган кунингда»,

Улуф саҳобий Абдуллоҳ ибн Масъуд айтганларидек, кимнингдир нури тоғдек, кимники хурмодек, яна кимники тик турган кишидек, энг озиники бош бармоғидек бўлиб, бир ўчиб-бир ёниб туради. Шу ҳолда сиротдан ўтишга ҳаракат қиладилар.

Улуф тобеинлардан Қатода розияллоҳу анҳудан бизга етиб келишича, Пайғамбаримиз алайҳиссалом: «Мўминлардан баъзиларининг нури Манинадан Адангача ёритади, баъзилариники Санъогача ёки ундан озроқ, ёритади, холос», деган эканлар.

Машҳур муҳаддислардан Ибн Аби Ҳотим Абу Дардо билан Абу Зарр исмли икки улуф саҳобийлардан ривоят қилган ҳадисда ҳам қиёмат куни бўладиган ҳодисалар ичида мазкур маъно ўз ифодасини топган. Пайғамбаримиз Муҳаммад салоллоҳу алайҳи васаллам:

«Қиёмат кунида сажда қилишга биринчи изн берилган шахс мен бўламан. Саждадан бошини кўтариб олдимга, ортимга, ўнг ва чап тарафларимга қарайман, бошқа умматлар ичидан ўз умматимни танийман», дедилар.

«Нухдан бошлаб яшаб ўтган умматлар ичидан ўз умматингизни қандай танийсиз, эй Аллоҳнинг Пайғамбари?» деди бир киши.

«Таҳорат боисидан пайдо бўлган, бошқа умматлардан бирортасида учрамайдиган гўзал оқликдан танийман. Номаи амалларини ўнг тарафларидан берилишидан танийман. Юзларидаги равшанлик ва олдиларида йўлларини ёритиб бораётган нурларидан танийман», дедилар сарвари олам.

Мўмин ва мўминалар учун мазкур нурга эришган пайтларида бошқа хушхабар ҳам келадир.

«Сизларга бугунги куннинг хушхабари, дарахтлари остидан сувлари оқиб турган жаннатлардир. У жойда абадий қолажаксиз. Бу эса, айнан улкан ютуқдир (дейилур)».

Мўмин ва мўминалар юқорида тасвир этилган ҳолда шаҳдам юриб бораётганларида, сиртидан мусулмон, ичида кофир бўлган мунофиқлар уларга ҳавас ва ҳасад қиладилар. Уларнинг ҳолати келаси оятда баён қилинади:

13. Мунофиқ ва мунофиқалар иймонлиларга: «Тўхтаб туринглар, биз ҳам нурингиздан бир оз олайлик», деган ва уларга: «Ортингизга қайтинг ҳамда нур қидиринг», дейилган кунда. Бас, уларнинг орасига эшиги бор қўрғон урилур. Унинг ичида раҳмат, ташқарисида-олдида азобдир.

Қиёмат куни зулмат бўлиб, албатта, бу ўша кунда рўй берадиган ҳодисаларнинг бир босқичи, холос. Ҳеч ким ҳеч нарсани кўрмай қолганда, мўминларга нур ато қилиниб, улар шодон ва шаҳдам юриб боришади. Шунда:

«Мунофиқ ва мунофиқалар иймонлиларга: «Тўхтаб туринглар, биз ҳам нурингиздан бир оз олайлик»,

Яъни, «Бизни ташлаб кетманглар, кутиб туринглар, бизга ҳам нурингиздан озгина беринглар», деб ялинишар экан. Уларнинг бу ялинишларига жавобан эса,

«Ортингизга қайтинг ҳамда нур қидиринг»,

Яъни: «Ортингизга қайтиб, ўзингиз нур ахтаринг», дейиларкан. Улар қандай қилиб нур топишарди. Бу дунёда жоҳилият зулматларидан Ислом нурига чиқишни хоҳламаган эдилар. Энди охират зулматларида хору зор бўлишлари турган гап.

«Бас, уларнинг орасига эшиги бор қўрғон урилур».

Аллоҳ таоло икки гуруҳнинг орасига эшикли бир қўрғон ўрнатади. Эшикдан мўминлар кириб олиб, мунофиқлар ташқарида қолишади.

«Унинг ичида раҳмат, ташқарисида-олдида азобдир».

Қўрғоннинг ичкараси жаннат бўлса, ташқариси дўзахдир.

Келаси оятларда мунофиқлар билан мўминлар орасидаги айтишув давом этдирилади:

14. Уларга (мунофиқлар): «Биз сиз билан бирга эмасмидик?!» деб нидо қилурлар. Улар: «Худди шундай. Лекин сизлар Аллоҳнинг амри келгунча ўзингизни ўзингиз фитнага дучор қилдингиз, кўз тикиб кутдингиз, шубҳа қилдингиз ва сизларни хом-хаёллар ғурурга кетказди. Сизларни Аллоҳ ҳақида алдамчи алдаб қўйди.

15. Бугун сизлардан ҳам, куфр келтирганлардан ҳам тўлов олинмас. Жойларингиз жаҳаннамда, у сизнинг эгангиздир. Қандай ҳам ёмон борар жой!» дерлар.

Қиёмат куни Аллоҳ томонидан берилган нурга эга бўлган мўмин ва мўминалар ўзларидан ялиниб-ёлбориб нур сўраган мунофиқларга рад жавоб берганларида,

«Уларга (мунофиқлар): «Биз сиз билан бирга эмасмидик?!» деб нидо қилурлар».

Яъни, мунофиқлар бу дунёда юзаки таризда мўминлар билан бирга бўлганларини рўкач қилиб, ҳаёти дунёда бирга бўлган бўлсак ҳам энди бизни ёрдамсиз ташлаб кетасизларми, дерлар Шунда мунофиқларнинг бу гапларига,

«Улар: «Худди шундай».

Ҳа, ростдан ҳам сиз биз билан бирга бўлган эдингиз.

«Лекин сизлар Аллоҳнинг амри келгунча ўзингизни ўзингиз фитнага дучор қилдингиз»,

Аммо сизлар ўзингизги ўлим келгунча, нивоқла ва иккиюзламачилик ила Аллоҳни, Унинг Пайғамбарини ва бизни эмас, ўзингизни ўзингиз алдаб юрдингиз.

Бу ҳам етмаганидек сиз бизга бало-офат, ҳалокат ва мағлубият келишини, «...кўз тикиб кутдингиз»,

Сиз Аллоҳнинг бирлигига, У зотнинг баркамол сифатларига, У зотнинг Пайғамбарига, Қуръонига ва бошқа иймон келтириш лозим бўлган нарсаларга,

«...шубҳа қилдингиз...»

Сиз ўзингиз ёмон йўлни ихтиёр қилганингиз учун манашу нарсаларга гирифтор бўлдингиз,

«...ва сизларни хом-хаёллар ғурурга кетказди».

Ҳа, хом-хаёлга берилиб алданиб қолдингиз. Шу билан бирга,

«Сизларни Аллоҳ ҳақида алдамчи алдаб қўйди».

Бу жумладаги алдамчидан мурод, шайтондир. Демак, мунофиқлар Шайтоннинг гапига кириб, алдовига учиб расво бўлганлар.

Мўминлар мунофиқларга қаратилган гаплари давомида яна қуйидагиларни айтадилар.

«Бугун сизлардан ҳам, куфр келтирганлардан ҳам тўлов олинмас».

Бугун қиёмат куни. Бу кун ўзига яраша қонун-қоидага эга. Бугун сиз-мунофиқлардан ҳам, кофирлардан ҳам куфр, нифоқ ва исёнларингизни ювиш учун тўлов олинмайди. Бинобарин,

«Жойларингиз жаҳаннамда, у сизнинг эгангиздир. Қандай ҳам ёмон борар

жой!» дерлар».

Чиндан ҳам мунофиқлар зоҳирда мўминлар билан бирга бўладилар, мўминларнинг сўзларини айтадилар, одамлар кўрсин учун ибодатларни, яна бошқа ишларни ҳам адо этадилар. Лекин булар ҳаммаси нифоқ учундир. Улар ушбу мунофиқликлари билан ўзларини ўзлари фитнага дучор қиладилар. Ўзларича, мўминларни алдаяпман, деб ўйлайдилар, аслида эса, ўзларини алдайдилар.

Мунофиқларнинг иймонлари юзаки, ишончлари заиф бўлгани учун, мабода дунё ишлари чаппа айланиб, мўминларнинг аҳволи оғирлашиб қолса, уларга қўшилиб аҳволим чатоқ бўлмасин, дея улар кўз тикиб кутадилар.

Мунофиқлар дину диёнат ишига ҳамиша шубҳа билан қарайдилар.

Мунофиқлар: «Ажаб эмас, Ислом мағлубиятга учраб, мусулмонлар енгилса», деган хом хаёлларга берилиб, ғурурга кетадилар.

Мунофиқларни шайтон алдайди: «Сизлар тўғри иш қиляпсизлар, барча фикрларингиз асосли, мабода нотўғри бўлса ҳам, Аллоҳнинг Ўзи кечиради», деб уларни алдаб қўяди.

Қиёмат кунида мунофиқларга ҳеч қандай нажот йўқ. Бу дунёда агар нотўғри иш қилсалар, уни тўлов эвазига тўғрилаб ёки ҳас-пўшлаб олар эдилар, аммо қиёматда мунофиқлардан ҳам, кофирлардан ҳам тўлов олинмайди. Барчаларининг борадиган жойлари жаҳаннамнинг олови, фақат ўша олов улар устидан ҳукмрондир.

Ушбу оятда агар мунофиқлар бу дунё ўз нифоқлари жазосини олмаган бўлсалар ҳам у дунёда албатта олишларининг тафсилоти баён қилинмоқда.

Шундан сўнг Аллоҳ таоло мўминларни мунофиқларга ўхшамасликка, яҳудий ва насоролар сингари Аллоҳнинг тоатидан чиқувчи бўлмасликка даъват қилади.

16. Иймон келтирганлар учун Аллоҳнинг зикрига ва нозил бўлган ҳаққа қалблари юмшаш, айти чоқда, олдин китоб берилган, сўнг муддат ўтиши билан қалблари қотиб қолган, кўплари фосиқ бўлганларга ўхшамаслик вақти келмадими?!

Инсон қалби тез ўзгарувчан нарса. Араб тилида «қалб» сўзи ўзгариш, айланиш каби маъноларни англатади. Қалбнинг тез ўзгарувчанлигини Қуръони Карим тез-тез эслатиб туради. Ушбу оят ҳам шундай эслатмалардан биридир. Инсон тез-тез Аллоҳнинг зикрини қилиб турса, қалби юмшайди, «мулойим бўлади, ҳис қилиш малакаси ошади.

«Иймон келтирганлар учун Аллоҳнинг зикрига ва нозил бўлган ҳаққа қалблари юмшаш...»

Оятдаги «нозил бўлган ҳақ» Қуръони Каримдир. Демак, уни тиловат қилиш

ёдлаш, ўрганиш, унга амал қилиш инсон қалбини юмшатади.

Агар Аллоҳ тез-тез эслаб турилмаса, Қуръон ва шариатдан, дин таълимотларидан узоқлашилса, инсон қалбини моғор босади, бағри тошга айланади. Унга Аллоҳнинг зикри ҳам, диний таълимотлар ҳам таъсир қилмайдиган бўлиб қолади. Аввал Таврот ва Инжил каби илоҳий китоблар берилган яҳудий ва насронийларнинг вақт ўтиши билан оятда тасвирланганидек қалбларини моғор босиб, қаттиқ бўлиб қолган. Уларнинг кўплари фосиқлардир.

«...айни чоқда, олдин китоб берилган, сўнг муддат ўтиши билан қалблари қотиб қолган, кўплари фосиқ бўлганларга ўхшамаслик вақти келмадимми?!» Лекин қотиб қолган қалблардан умид узмаслик керак. Аллоҳнинг ўзига ҳамма нарса осон. У худди қуриб-қақшаган ерни жонлантирганидек, моғор босиб қотиб кетган қалбни ҳам юмшата олади.